

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Підручник
За загальною редакцією:
д.ю.н., проф. Булеци С.Б.,
к.ю.н., доц. Чепис О.І.

Ужгород
2019

УДК 347.77+347.78

П 68

Право інтелектуальної власності. Підручник. За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б., к.ю.н., доц. Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

Підручник розкриває зміст основних інститутів права інтелектуальної власності (авторського права та суміжних прав, патентного права, засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності); містить аналіз міжнародних документів, національного законодавства, законодавства країн Європейського Союзу та судової практики.

Видання буде цікавим та корисним для студентів, аспірантів, викладачів, юристів-практиків, а також для всіх, хто цікавиться сферою інтелектуальної власності.

Авторський колектив:

Булеца С.Б., Верейці О.В., Головацький Н.Т., Заборовський В.В., Менджул М.В., Немеш П.Ф., Нечипорук Л.Д., Олійник Р.Б., Паніна Ю.С., Ревуцька І.Е., Рогач О.Я., Сабовчик А.І., Фазикош В.Г., Харитоновна О.І., Чепис О.І.

Рекомендовано до друку

Вченою радою Ужгородського національного університету
(*протокол №3 від 22.03.2018 р.*)

Рецензенти:

Діковська І.А. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Ульянова Г.О. – доктор юридичних наук, професор, віце-президент, проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», професор кафедри права інтелектуальної власності та корпоративного права судово-адміністративного факультету Національного університету «Одеська юридична академія».

© За заг. ред. д.ю.н., проф. Булеци С.Б.,
к.ю.н., доц. Чепис О.І., 2019

© Авторський колектив, 2019

© Видавництво ТОВ «РІК-У», 2019

ISBN 978-617-7692-23-1

ЗМІСТ

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	3
ПЕРЕДМОВА	5
Розділ 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.	
<i>д.ю.н., проф. Рогович О.Я., к.ю.н. Паніна Ю.С.</i>	8
1.1. Розвиток права інтелектуальної власності	8
1.2. Становлення права інтелектуальної власності в Україні	34
1.3. Сучасне розуміння права інтелектуальної власності	42
1.4. Місце права інтелектуальної власності у системі права України	55
Розділ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ. СУЧАСНІ ДЖЕРЕЛА.	
<i>к.ю.н., доц. Менджул М.В.</i>	61
2.1. Поняття та види відносин у сфері інтелектуальної власності	61
2.2. Суб'єкти відносин у сфері інтелектуальної власності	65
2.3. Об'єкти відносин у сфері інтелектуальної власності	71
2.4. Джерела правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності: поняття та види	78

2.5. Міжнародні договори як джерело регулювання відносин у сфері інтелектуальної власності.....	85
---	----

Розділ 3. СИСТЕМА ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

<i>д.ю.н., проф. Рогач О.Я., к.ю.н. Паніна Ю.С.</i>	94
3.1. Державна система правової охорони інтелектуальної власності.....	94
3.2. Міністерство економічного розвитку і торгівлі як центральний орган з реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності.....	108
3.3. Національний офіс інтелектуальної власності.....	115
3.4. Рада з питань інтелектуальної власності.....	118
3.5. Система судового захисту прав інтелектуальної власності.....	121
3.6. Місце та функції патентних повірених в охороні інтелектуальної власності.....	125

Розділ 4. АВТОРСЬКЕ ПРАВО.

<i>д.ю.н., проф. Харитоновна О.І.</i>	135
4.1. Поняття, джерела та особливості авторського права.....	135
4.2. Об'єкти авторського права. Твори, що не є об'єктами авторського права.....	140
4.3. Суб'єкти авторського права. Види авторських прав.....	158
4.4. Вільне використання авторських творів.....	166
4.5. Строки чинності авторських прав.....	172

Розділ 5. СУМІЖНІ ПРАВА.

<i>д.ю.н., проф. Булеца С.Б., к.ю.н., доц. Верейці О.В.</i>	178
5.1. Загальна характеристика інституту суміжних прав.....	178
5.2. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав.....	181

5.3. Зміст суміжних прав.....	185
5.4. Строк чинності суміжних прав	193
5.5. Обмеження майнових прав суб'єктів суміжних прав	193
5.6. Управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав	196

Розділ 6. ПАТЕНТНЕ ПРАВО.

<i>к.ю.н., доц. Чепис О.І.</i>	206
6.1. Поняття та джерела патентного права.....	206
6.2. Винахід, корисна модель та промисловий зразок як об'єкти патентного права	214
6.3. Суб'єкти патентного права	220
6.4. Оформлення прав на об'єкти патентного права (патентування)	223
6.5. Права та обов'язки, що впливають із патенту. Обмеження прав патентовласника	232
6.6. Строки чинності патенту. Визнання патенту недійсним. Припинення дії патенту	239

Розділ 7. ЗАСОБИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ, ТОВАРІВ І ПОСЛУГ.

<i>к.ю.н., доц. Чепис О.І. (7.3 у співавторстві з к.ю.н., доц. Немеш П.Ф.)</i>	244
7.1. Поняття та джерела інституту засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг.....	244
7.2. Правова охорона комерційних найменувань.....	247
7.3. Правова охорона торговельних марок	257
7.4. Правова охорона географічних зазначень.....	275

Розділ 8. ПРАВОВА ОХОРОНА ІНШИХ (НЕТРАДИЦІЙНИХ) ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

<i>Олійник Р.Б. (8.1, 8.2), к.ю.н. Ревуцька І.Е. (8.3-8.5), Головацький Н.Т. (8.6)</i>	288
--	-----

8.1. Загальні положення про нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.....	288
8.2. Наукове відкриття як об'єкт інтелектуальної власності.....	292
8.3. Правова охорона раціоналізаторських пропозицій..	302
8.4. Правова охорона компонування інтегральної мікросхеми	312
8.5. Сорт рослин, порода тварин як об'єкти права інтелектуальної власності	321
8.6. Комерційна таємниця як об'єкт права інтелектуальної власності.....	337

Розділ 9. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

<i>д.ю.н., доц. Заборовський В.В., (9.2. у співавторстві з к.ю.н., доц. Фазикош В.Г.) .....</i>	346
9.1. Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності.....	346
9.2. Цивільно-правовий захист права інтелектуальної власності.....	355
9.3. Кримінально-правовий захист права інтелектуальної власності.....	368
9.4. Адміністративно-правовий захист права інтелектуальної власності.....	378

Розділ 10. ДОГОВОРИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.

<i>д.ю.н., проф. Булеца С.Б. ....</i>	390
10.1. Загальна характеристика договорів щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.....	390
10.2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності: поняття та види.....	396
10.3. Ліцензійний договір.....	406

10.4. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності.....	412
10.5. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.....	416
10.6. Договір комерційної концесії (франчайзингу)	418

Розділ 11. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ).

<i>д.ю.н., проф. Рогач О.Я., к.ю.н. Паніна Ю.С. (11.1), д.ю.н., проф. Харитонова О.В. (11.2), д.ю.н., проф. Булеца С.Б. (11.3), к.ю.н., доц. Сабовчик А.І. (11.4 -11.10), 11.11 у співавторстві з к.ю.н., доц. Нечипорук Л.Д. ....</i>	429
11.1. Загальна характеристика права інтелектуальної власності у країнах Європейського Союзу	430
11.2. Авторське право.....	437
11.3. Суміжні права	447
11.4. Винаходи	459
11.5. Корисні моделі	462
11.6. Промислові дизайни.....	464
11.7. Торговельні марки	467
11.8. Географічні зазначення.....	472
11.9. Комерційна таємниця.....	475
11.10. Бази даних	477
11.11. Доменні імена	478

Навчальне видання

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Підручник

за загальною редакцією:
д.ю.н., проф. Булеци С.Б.,
к.ю.н., доц. Чепис О.І.

Верстка: Кухарська Л.

Дизайн обкладинки: Шанта К.

Ідея дизайну: Булеца С., Чепис О.

Підписано до друку 03.01.2019 р. Гарнітура AdonisC (ТТ).
Ум.друк.арк. 28,4. Формат 60x84/16. Тираж 150 прим.

ТОВ «РІК-У», 88000, м. Ужгород, вул. Гагаріна, 36
Свідоцтво Серія ДК № 5040 від 21 січня 2016 року

П68 Право інтелектуальної власності : Підручник / за заг. ред. Булеци С.Б.,
Чепис О.І. Ужгород: РІК-У, 2019. 488 с.

ISBN 978-617-7692-23-1

Підручник розкриває зміст основних інститутів права інтелектуальної власності (авторського права та суміжних прав, патентного права, засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг, нетрадиційних результатів інтелектуальної діяльності); містить аналіз міжнародних документів, національного законодавства, законодавства країн Європейського Союзу та судової практики.

Видання буде цікавим та корисним для студентів, аспірантів, викладачів, юристів-практиків, а також для всіх, хто цікавиться сферою інтелектуальної власності.

347.77+347.78 УДК